

KIILI VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2027-2030

1. SISSEJUHATUS

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Eelarvestrateegia koostamise kohustus tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (KOFS).

Valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada lähi- ja keskpikas perspektiivis eelarvepoliitika jätkusuutlikkus, näha ette vahendid valla arengu eesmärkide elluviimiseks ning seeläbi muuta valla tegevus oma funktsioonide täitmisel tulemuslikumaks.

Valla eelarvestrateegia koostamise aluseks on majandusprognoosid ja valla arengukava. Eelarvestrateegia koostamisel lähtutakse järgmistest põhietappidest:

- põhitegevuse tulude prognoosimine;
- põhitegevuse kulude planeerimine;
- investeeringute planeerimine;
- finantseerimistehingute planeerimine.

Käesoleva eelarvestrateegia järgmistes osades antakse ülevaade majanduskeskkonnast, riigi eelarvepoliitikast, Kiili valla finantsolukorrast, põhitegevuse tulude ja kulude prognoosist, investeerimis- ja finantseerimistevõime ja likviidsuse varade muutustest, samuti valla arvestusüksusest ja konsolideeritud näitajatest ning finantsdistsipliini tagamise meetmetest.

1.1. Ülevaade majanduskeskkonnast

Rahandusministeeriumi suveprognoosi kohaselt majanduskasv kiireneb sel aastal. Lähis-Ida konflikti majandusmõju on seni osutunud kevadel oodatust väiksemaks ja Eesti ekspordi oluliste sihtriikide majandussolukord on osutunud tugevamaks. 2025. aastal kasvas SKP 1,3 protsenti, selleks aastaks oodatakse 2,5 protsendilist ja 2027. aastaks 2,3 protsendilist kasvu. Kasvu toetab sel aastal eelkõige sisenõudlus, aga ka eksport. Sisenõudlusele annab sel aastal olulise tõuke ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine, mistõttu netopalgafondi kasv on ligikaudu 10 protsenti. Eesti oluliste ekspordipartnerite majanduste olukord on paranenud, mis loob Eestile paremad ekspordivõimalused.

Kui 2025.aastal oli tööpuudus 7,5%, siis Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt töötus langeb 2026.aastal 6,7% juurde ning järgnevatel aastatel langeb veelgi jõudes 2030.aastaks 6,1%-ni.

2025.aasta palgakasv oli 5,6% ja sama kasvu oodatakse 2026.aastaks. Edaspidi prognoositakse palgakasvu aeglustumist ning 2027. aastaks prognoositakse 4,7% ning järgnevatel aastatel 4,4%-4,2% palgakasvu. (Rahandusministeerium)

Eesti residentide eratarbimine kodu-ja välismaal ei ole viimasel kolmel aastal kasvanud ning jäi ka 2025. aastal 2022. aasta tasemele alla. Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt on 2026.aastale head eeldused tarbimise kasvule pöördumiseks. Tulumaksukoormuse oluline vähenemine maksuvaba miinimumi

laiendamise kaudu kõigile tulusaajatele 2026. aastal jätab elanikele täiendavalt kätte pea 700 miljonit euro. Keskmise palga saaja jaoks tähendab see 10% netosissetuleku kasvu maksumuudatusest, millele lisandub keskmiselt veel prognoositav 5,6% tööandja poolne palgatõus.

Allikas: Eesti Pank, Rahandusministeerium, Statistikaamet

1.2. Ülevaade Kiili valla finantsolukorrast

Kiili valla finantsolukord on hea vaatamata üldisele majandusolukorrale. Tulumaksulaekumine oli 2025 aastal võrreldes aasta varasema kasvanud 8,5% ning ka käesoleval aastal on oodata tulumaksulaekumise kasvu ca 7,2% võrreldes 2025 aastaga. Maksumaksjate arv on 2026 aastal juba üle 4000 inimese ning on kasvanud iga-aastaselt.

Kiili elanike keskmine töötasu on Eesti keskmisest oluliselt kõrgem (2025 keskmine töötasu Kiili maksumaksjal oli 2687 eurot, Eesti keskmine oli 2092 eurot).

Kiili valla netovõlakkoormus on viimastel aastatel püsinud seadusega lubatud piirmäärast tunduvalt madalam, 2025 aasta lõpuks oli netovõlakkoormus 24,2% .

2. KIILI VALLAVALITSUSE KONSOLIDEERIMATA FINANTSNÄITAJAD

2.1. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi tulusid:

- maksutulud;
- tulud kaupade ja teenuste müügist;
- saadavad toetused;
- muud tegevustulud.

Põhitegevuse tulude suurus oleneb peamiselt maksutuludest. Valla elanikkonna vanuseline struktuur on hetkel väga hea, tööeliste elanike osatähtsus on suur ning maksumaksjate arv kasvab pidevalt, samuti on elanike sissetulekud oluliselt suuremad vabariigi keskmisest.

2025 aastal oli tulumaksulaekumise kasv oli 8,5%. 2026 .aasta seitsme kuuga on tulumaksulaekumine võrreldes varasema aastaga olnud 7,9% suurem. Lähiaastate positiivne tulumaksulaekumise prognoos põhineb iga-aastaselt uute elanike lisandumisel ning palgakasvul. Samas mõjutab negatiivselt tulumaksulaekumist KOV-de rahastamismudeli muudatus.

Maamaksu prognoositav tõus on ca 10 % aastas.

Toetusfondist saadavate summade suurus sõltub riigieelarvest, täpsemad summad selguvad valla eelarve koostamise käigus.

Kaupade ja teenuste tulu kasv on seotud eelkõige lasteaia kohatasudega, mis sõltuvad EV miinimumpalgast ning Kiili Kunstide Kooli kohatasudest.

Tabel 1. Põhitegevuse tulud

Kiili vallavalitsus	2025	2026 *	2027	2028	2029	2030
Põhitegevuse tulud kokku	19 816 529	21 819 067	23 131 000	23 951 000	24 886 000	25 726 000
Maksutulud	14 824 312	15 797 000	16 615 000	17 470 000	18 370 000	19 315 000
sh tulumaks	14 438 523	15 400 000	16 200 000	17 040 000	17 920 000	18 850 000
sh maamaks	363 160	379 000	395 000	410 000	430 000	445 000
sh muud maksutulud	22 629	18 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 072 826	1 066 500	1 070 000	1 080 000	1 090 000	1 100 000
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 887 077	4 925 567	5 416 000	5 371 000	5 396 000	5 281 000
sh tasandusfond	186 021	560 632	800 000	755 000	780 000	665 000
sh toetusfond	3 391 144	3 884 408	4 316 000	4 316 000	4 316 000	4 316 000
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	309 912	480 527	300 000	300 000	300 000	300 000
Muud tegevustulud	32 314	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

2.2. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias vastavalt KOFS-ile järgmisi kulusid:

- antavad toetused;
- muud tegevuskulud.

Põhitegevuse kulud kasvavad prognoosi 2027 aastal 7,82% ja 2028 aastal 3,53% ja edaspidi 2,74 ja 2,66%. 2027.aastal on arvestatud õpetajate töötasu alammäära tõusuga, kuna sellealased läbirääkimised toimuvad. Samuti on arvestatud Vaela algkooli juurdeehitusega 2027 aastal ja sellega seotud püsikuludega.

Tabel 2. Põhitegevuse kulud

Kiili vallavalitsus	2025	2026 *	2027	2028	2029	2030
Põhitegevuse kulud kokku	17 595 815	19 964 131	21 525 000	22 285 000	22 895 000	23 505 000
Antavad toetused tegevuskuludeks	1 470 196	1 602 848	1 640 000	1 650 000	1 660 000	1 670 000
Muud tegevuskulud	16 125 619	18 361 283	19 885 000	20 635 000	21 235 000	21 835 000
sh personalikulud	10 220 933	11 687 090	12 750 000	13 200 000	13 500 000	13 800 000
sh majandamiskulud	5 898 689	6 537 193	7 000 000	7 300 000	7 600 000	7 900 000
sh muud kulud (s.h.reserv-fond)	5 996	137 000	135 000	135 000	135 000	135 000

2.3. Põhitegevuse tulem

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe. Tulenevalt KOFS-ist peab põhitegevuse tulem olema aruandeaasta lõpu seisuga null või positiivne. Põhitegevuse tulemiga saab katta finantskulusid ja teha investeeringuid.

Tabel 3. Põhitegevuse tulem

Kiili vallavalitsus	2025	2026 *	2027	2028	2029	2030
Põhitegevuse tulud kokku	19 816 529	21 819 067	23 131 000	23 951 000	24 886 000	25 726 000
Põhitegevuse kulud kokku	17 595 815	19 964 131	21 525 000	22 285 000	22 895 000	23 505 000
Põhitegevuse tulem	2 220 714	1 854 936	1 606 000	1 666 000	1 991 000	2 221 000

2.4. Investeeringustegevus

Investeeringustegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias KOFS-i regulatsioonist tulenevalt järgmisi elemente:

- põhivara soetus;
- põhivara müük;
- põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine;
- põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine;
- osaluse soetus;
- osaluse müük;
- muude aktsiate ja osakute soetus;
- muude aktsiate ja osakute müük;
- antavad laenud;
- tagasilaekuvad laenud;
- finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil on jätkuvalt kavandatud investeeringuid valla infrastruktuuri – teed, tänavavalgustus, sademeveesüsteemide rekonstrueerimine, Kiili lasteaiamajade ümbruse ja mänguväljakute parendamine, Lasteaia Suure maja katusekatte renoveerimine, Lasteaia moodulmaja vundament. Samuti on planeeritud koolimaja riietusruumide ja pesuruumide renoveerimine, koolimaja valgustuse uuendamine ning staadioni katte uuendamine. Strateegiaperioodil renoveeritakse Kangru kossuplatsi puitosa, uuendatakse Kiili välijõusaali, renoveeritakse kogukonnamaja Nabala tee 14 Kiili. Suurematest investeeringutest on plaanis strateegiaperioodil 2027-2030 Haridusmaja ehituse alustamine ja sellega seotud tegevused. Koos haridusmaja ehitusega on plaanis ka olemasoleva koolimaja fassaadi renoveerimine koos akende vahetusega.

Tabel 4. Investeermistegevus

Kiili vallavalitsus	2025	2026 *	2027	2028	2029	2030
Investeermistegevus kokku	-1 025 878	-4 067 200	-1 179 000	-950 000	-833 000	-15 251 000
Põhivara müük (+)	0	0				
Põhivara soetus (-)	-257 927	-1 281 000	-355 000	-565 000	-315 000	-215 000
<i>sh projektide omaosalus</i>	-243 914	-1 281 000	-355 000	-565 000	-315 000	-215 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	14 013	0	15 000	15 000	15 000	15 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-545 644	-2 589 200	-575 000	-110 000	-280 000	-14 830 000
Finantstulud (+)	12 439	3 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Finantskulud (-)	-248 759	-200 000	-269 000	-295 000	-258 000	-226 000

2.5. Finantseerimistegevus

Finantseerimistehingud on eelarve tulude ja kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms.). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse vastavalt KOFS-ile järgmisi elemente:

- laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste võtmine;
- võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendi- ja faktooringkohustuste täitmine ja emiteeritud võlakirjade lunastamine.

Kooli juurdeehituse tarbeks võeti 2020. aastal laenu summas 3,5 miljonit eurot. Lasteaia ehitamiseks sõlmiti 2023 aastal laenuleping 5,5 milj. eurole 10 aastaks. 2026 -2027 on plaanis võtta laenu 2,5 miljonit Vaela lasteaia juurde algklasside ruumide ehituseks. Laenu täpsem vajadus ja periood selgub peale ehitushanget. Strateegia perioodil on planeeritud Haridusmaja ehitus ning selle tarbeks võtta laenu ligi 14,8 miljonit eurot. Laenu täpsem vajadus ja periood selgub lähiaastatel.

Tabel 5. Finantseerimistegevus

Kiili Vallavalitsus	2025	2026*	2027	2028	2029	2030
Finantseerimistegevus	-685 137	1 779 000	-842 000	-963 000	-974 000	13 800 000
Kohustiste võtmine (+)	0	2 500 000				14 800 000
Kohustiste tasumine (-)	-685 137	- 721 000	-842 000	-963 000	- 974 000	-1 000 000

2.6. Nõuete ja kohustiste saldo muutus

Nõuete ja kohustuste saldo muutusena kajastub eelarvestrateegias aastatel 2026-2027 Kiili Vallavalitsuse poolt Kiili Varahalduse SA-le laenude tasumiseks suunatav summa. Vallavalitsuse bilansis kajastuvad need summad muude kohustiste real. Kiili Varahalduse poolt on lasteaia ehitamiseks võetud SEB-laen, mis lõppeb ja koos sellega lõppeb valla kohtus selle laenu tasumiseks 2027 aastal.

Tabel 6. Nõuete ja kohustuste saldo muutus

Kiili Vallavalitsus	2025	2026*	2027	2028	2029	2030
Nõuete ja kohustiste saldode muutus (+suurenemine / - vähenemine)	240 644	-197 001	-218 205	0	0	0

2.7. Likviidsed varad

Likviidsete varade muutuse eelarveosas käsitletakse tulenevalt KOFS-i regulatsioonist järgmisi elemente:

- raha ja pangakontode saldo muutus;
- rahaturu- ja intressifondide aktsiate või osakute saldo muutus;
- soetatud võlakirjade saldo muutus.

Tabel 7. Likviidsete varade muutus

Kiili Vallavalitsus	2025	2026*	2027	2028	2029	2030
Likviidsete varade muutus (+suurenemine, - vähenemine)	750 343	-630 263	-633 205	-247 000	184 000	770 000
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	2 310 403	1 680 138	1 046 933	799 933	983 933	1 753 933

2.8. Netovõlakoormus

Netovõlakoormus on võlakohustiste suuruse ja likviidsete varade kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustistena arvesse bilansis kajastatud kohustised.

Netovõlakoormuse arvestuses peab võlakohustistena kajastama järgmisi kohustisi:

- võetud laenud;
- kapitalirendi- ja faktooringukohustised;
- emiteeritud võlakirjad;
- tasumise tähtjaks täitmata jäänud kohustised;
- tagastamisele kuuluvad sihtfinantseerimisena ja kaasfinantseerimisena saadud ettemaksed;
- pikaajalised võlad tarnijatele;
- muud pikaajalised kohustised.

Netovõlakoormus võib alates 2026.aastast olla kas 8-kordne põhitegevuse tuleml või 70% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem.

Kooli juurdeehituse tarbeks võttis vald 2020. aastal laenu summas 3,5 miljonit eurot 15 aastaks. Lasteaia ehitamiseks võeti 2023-2024 laenu 5,5 milj. eurot. 2026-2027 aasta on plaanis juurde võtta laenu kuni 2,5 miljonit eurot. Peale laenu võtmist jääb valla netovõlakoormus 32,1% juurde, mis hakkab peale seda vähenema. Strateegiaperioodi lõpus on planeeritud Haridusmaja ehitamiseks võtta laenu ning eelaavalt tõuseb siis netovõlakoormus ligi 70%-ni.

Tabel 8. Netovõlakoormuse muutus

Kiili Vallavalitsus	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	7 103 153	8 685 153	7 624 948	6 661 948	5 687 948	19 487 948
<i>sh muud kohustised (Kiili Varahalduse SA laenud)</i>	<i>415 205</i>	<i>218 205</i>				
Likviidsete varade jääk	2 310 403	1 680 138	1 046 933	799 933	983 933	1 753 933
Netovõlakoormus (eurodes)	4 792 750	7 005 015	6 578 015	5 862 015	4 704 015	17 734 015
Netovõlakoormus (%)	24,2%	32,1%	28,4%	24,5%	18,9%	68,9%
Netovõlakoormuse ülemmäär	19 816 529	15 273 347	16 191 700	14 370 600	15 928 000	17 768 000
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	15 023 779	8 268 332	9 613 685	8 508 585	11 223 985	33 985

3. VALITSEVA MÕJU ALL OLEVATE ÜKSUSTE FINANTSNÄITAJAD

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Kohaliku omavalitsuse arvestusüksusteks on kohaliku omavalitsuse üksus ja temast sõltuvad üksused. Sõltuvaks üksuseks loetakse sellist üksust, kes on raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all ning kes saab kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10% vastava aasta põhitegevuse tuludest. Seega on Kiili valla sõltuvaks üksuseks Kiili Varahalduse Sihtasutus, Kiili KVH sõltuva üksusena hetkel ei klassifitseeru.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja võlakohustise arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat metoodikat.

3.1. Kiili Varahalduse Sihtasutus

Kiili Varahalduse Sihtasutus (KVS) sõltub otseselt Kiili valla sihtfinantseerimisest, kuigi teenib ka omatulusid. KVS-i põhitegevuse tulem ja netovõlakoormus eelarvestrateegia perioodiks on esitatud järgmises tabelis.

Tabel 9. Kiili Varahalduse SA finantsnäitajad

Kiili Varahalduse SA	2025	2026 *	2027	2028	2029	2030
Põhitegevuse tulud kokku (+)	3 165 835	3 250 000	3 300 000	3 350 000	3 400 000	3 450 000
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	2 660 178	2 700 000	2 700 000	2 750 000	2 760 000	2 770 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	2 960 943	3 150 000	3 200 000	3 250 000	3 300 000	3 350 000
Põhitegevuse tulem	204 892	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Investeermistegevus kokku (+/-)	-18 991	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Eelarve tulem	185 901	80 000	80 000	80 000	80 000	80 000
Finantseerimistegevus (-/+)	-190 633	-197 000	-218 205			
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	198 657	80 001	79 255	80 000	80 000	80 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	203 389	197 001	217 460			
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	957 096	1 037 097	1 116 352	1 196 352	1 276 352	1 356 352
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	415 205	218 205	0	0	0	0

4. KONSOLIDEERITUD FINANTSNAITAJAD

KOFS nõuab põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse väljatoomist ka kohaliku omavalitsuse arvestusüksuse kohta ehk konsolideeritud kujul, järgnevalt toodud tabel on koostatud konsolideeritud näitajate kohta.

Tabel 10. Konsolideeritud finantsnäitajad

Kiili vald	2025	2026*	2027	2028	2029	2030
Põhitegevuse tulud kokku	20 322 186	22 369 067	23 731 000	24 551 000	25 526 000	26 406 000
Põhitegevuse kulud kokku	17 896 580	20 414 131	22 025 000	22 785 000	23 435 000	24 085 000
Põhitegevuse tulem	2 425 606	1 954 936	1 706 000	1 766 000	2 091 000	2 321 000
Investeeringustegevus kokku	-1 044 869	-4 087 200	-1 199 000	-970 000	-853 000	-15 271 000
Eelarve tulem	1 380 738	-2 132 264	507 000	796 000	1 238 000	-12 950 000
Finantseerimistegevus	-875 771	1 582 000	-1 060 205	-963 000	-974 000	13 800 000
Likviidsete varade muutus (+ suurene- mine, - vähenemine)	949 000	-550 264	-553 950	-167 000	264 000	850 000
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	444 033	0	-745	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	3 267 499	2 717 235	2 163 285	1 996 285	2 260 285	3 110 285
Võlakohustused kokku aasta lõpu sei- suga	7 103 153	8 685 153	7 624 948	6 661 948	5 687 948	19 487 948
Netovõlakoormus (eurodes)	3 835 654	5 967 918	5 461 663	4 665 663	3 427 663	16 377 663
Netovõlakoormus (%)	18,9%	26,7%	23,0%	19,0%	13,4%	62,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (euro- des)	20 322 186	15 658 347	16 611 700	14 730 600	16 728 000	18 568 000
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	100,0%	70,0%	70,0%	60,0%	65,5%	70,3%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	16 486 531	9 690 429	11 150 037	10 064 937	13 300 337	2 190 337

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsdistsipliini tagamise meetmena on kinni peetud kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Põhitegevuse tulemi väärtus ja netovõlakoormus on arvatatud tekkepõhise raamatupidamisarvestuse andmete alusel ja seda kohaliku omavalitsuse üksuse kohta aruandeaasta lõpu seisuga ning kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse kohta konsolideerituna aruandeaasta lõpu seisuga.